

Commissaris Verplaatsing Bevolking of de burgemeester, van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, hetwelk binnen tweemaal vier en twintig uren wordt ingeleverd bij degene, die de last verstrekte, en in afschrift medegedeeld aan degene, wiens woning is binnengetreden.

3. De personen, bedoeld in het eerste lid, kunnen zich bij het betreden door andere personen doen vergezellen. In het geval, bedoeld in het vorige lid, wordt hiervan melding gemaakt in het proces-verbaal.

4. De wet van 31 Augustus 1853, *Stb.* 83, blijft met betrekking tot de verplaatsing van bevolking buiten toepassing.

Artikel 19

1. Overtreding van het bij of krachtens een der artikelen 3, 5, 6, 7 en 8 bepaalde wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Dit feit is een overtreding.

Artikel 20

1. Opzettelijke overtreding van het bij of krachtens een der artikelen 3, 5, 6, 7 en 8 bepaalde wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

2. Dit feit is een misdrijf.

Artikel 21

1. Overtreding van de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 9, voor zover uitdrukkelijk als strafbaar feit in de zin van deze wet aangeduid, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

2. Dit feit is een overtreding.

Artikel 22

Indien een feit, strafbaar gesteld in een der artikelen 19, 20 en 21, wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvervolging ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem, die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen of nalaten.

Artikel 23

Met het opsporen van de feiten, bij of krachtens deze wet strafbaar gesteld, zijn, behalve de ambtenaren, aangewezen bij artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, belast de overige ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de overige militairen van het wapen der Koninklijke Marechaussee, en de door de burgemeester aangewezen personen in dienst der gemeente, alsook voor wat betreft het niet nakomen van een bevel, als bedoeld in artikel 6, vierde lid, de transportleiders.

Artikel 24

In de Wet van 23 Mei 1899, *Stb.* 128, wordt na artikel 35 ingevoegd artikel 35a, luidende:

Het Militair Gezag kan zodanige bevoegdheden uitoefenen als welke de Wet verplaatsing bevolking aan Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en van Oorlog gezamenlijk toekent, met uitzondering van die, bedoeld in de artikelen 13 en 15 van die wet.

Artikel 25

1. Wij kunnen in de gevallen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, deze wet van toepassing verklaren op volksverplaatsingen op grote schaal, welke niet het gevolg zijn van een last tot verplaatsing.

Artikel 26

Deze wet kan worden aangehaald als „Wet verplaatsing bevolking”.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister-President,

Minister van Algemene Zaken,

De Minister van Binnenlandse Zaken.

De Minister zonder Portefeuille,

De Minister van Oorlog.

2419 32

TWEDE NOTA VAN WIJZIGINGEN EN VERBETERINGEN

(Ingezonden 13 Mei 1952)

Considerans

In plaats van „in geval” wordt gelezen: voor het geval.

Artikel 2

In lid 1 wordt de aanhef gelezen:

„Ieder van Onze Ministers is bevoegd — indien dit naar zijn oordeel noodzakelijk is ter verzekering van het beschikbaar blijven van goederen in geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante of daarmee verbandhoudende buitengewone omstandigheden — aan rechthebbenden te gelasten of te doen gelasten bij algemeen of bijzonder bevel om:”

In onderdeel *a* wordt in de plaats van „brengen of toe te laten” gelezen: brengen noch toe te laten.

In lid 2 vervallen de woorden „in Europa”.

In lid 3 wordt de tweede zin vervangen door:

„Indien het algemeen belang zulks dringend eist kan Onze voornoemde Minister bij voorraad zijn instemming verlenen voor groepen van gevallen.”

Artikel 3

In lid 1 wordt in plaats van „hun woon- of verblijfplaats” gelezen: zijn woon- of verblijfplaats.

Artikel 6

In lid 3 wordt het woord „dagtekening” vervangen door: verzending.

Artikel 7

In lid 1 wordt in plaats van „in de nakoming” gelezen: op de nakoming.

Artikel 8

In lid 5 wordt het woord „dagtekening” vervangen door: verzending.

Artikel 9

In lid 1 onder *c* wordt in plaats van „verhindert” gelezen: verhindert.

In lid 3 wordt in plaats van „De feiten” gelezen: Deze feiten.

Artikel 11

In lid 1 wordt tussen de woorden „Ministers” en „aangewezen” ingevoegd het woord: daartoe.

Artikel 13

In lid 4 wordt in plaats van „De feiten” gelezen: Deze feiten.

2419 33

NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, maatregelen te kunnen treffen ter verzekering van het beschikbaar blijven van goederen voor het geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante of daarmee verbandhoudende buitengewone omstandigheden;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

Deze wet verstaat onder:

- a. goederen: alle zaken, roerende zowel als onroerende, lichamelijke zowel als onlichamelijke;
- b. rechthebbenden: personen of lichamen, die goederen in eigendom, in bezit, in gebruik of uit anderen hoofde onder zich hebben;
- c. bevel: een last, gegeven krachtens artikel 2, eerste lid van deze wet.

Artikel 2

1. Ieder van Onze Ministers is bevoegd — indien dit naar zijn oordeel noodzakelijk is ter verzekering van het beschikbaar blijven van goederen in geval van oorlog, oorlogsgevaar, daaraan verwante of daarmee verbandhoudende buitengewone omstandigheden — aan rechthebbenden te gelasten of te doen gelasten bij algemeen of bijzonder bevel om:

a. in of aan een goed, dan wel in de toestand waarin of de plaats waar het zich bevindt, of in de wijze waarop het wordt gebruikt, zonder door of vanwege die Minister verleende schriftelijke vergunning geen veranderingen of geen, bij het bevel omschreven verandering enaan te brengen noch toe te laten, dat dit door anderen geschiedt;

b. in of aan een goed, dan wel in de toestand waarin of de plaats waar het zich bevindt, of in de wijze waarop het wordt gebruikt, de bij het bevel omschreven veranderingen aan te brengen of toe te laten, dat zulks door of vanwege die Minister geschiedt;

c. een goed niet te verbruiken of te verwerken zonder een door of vanwege die Minister verleende schriftelijke vergunning;

d. zorg te dragen voor een doeltreffend onderhoud van een goed.

2. Het bevel kan bepalingen inhouden omtrent de plaats en de tijd waarop aan het bevel moet worden voldaan. De plaats waarop aan het bevel moet worden voldaan, kan ook buiten het Rijk zijn gelegen.

3. Een bevel wordt niet gegeven dan in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken. Indien het algemeen belang zulks dringend eist kan Onze voornoemde Minister bij voorraad zijn instemming verlenen voor groepen van gevallen.

4. De rechthebbende op een goed, ten aanzien waarvan een bevel is gegeven, is verplicht van dit bevel kennis te geven aan zijn rechtsopvolger.

5. Een bevel is mede van kracht voor de volgende rechthebbenden ten aanzien van de in het bevel begrepen goederen.

6. Een bevel, krachtens deze wet door Onze Minister van Oorlog of van Marine gedaan ten behoeve van de militaire verdediging, heeft voorrang boven een bevel door een van Onze andere Ministers gedaan, ook al was dit eerder gegeven.

Artikel 3

1. Een algemeen bevel, alsmede de wijziging of intrekking daarvan wordt bekend gemaakt door plaatsing in de *Nederlandse Staatscourant* en, zo het een lichamelijke zaak betreft, tevens door aanplakking aan het gemeentehuis van de gemeente, waar zij zich bevindt. Een bijzonder bevel, alsmede de wijziging of intrekking daarvan wordt bekend gemaakt door afgifte van het bevelschrift aan de rechthebbende, tot wie het bevel gericht is, of aan zijn woon- of verblijfplaats.

2. Indien het afgeven van het bevelschrift aan de rechthebbende, naar het oordeel van de Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven, niet mogelijk is, geschiedt de afgifte aan de burgemeester der gemeente, waar het goed zich bevindt; deze doet het stuk op een plaats binnen de gemeente in bewaring houden.

Artikel 4

1. Ieder, die op de voet van artikel 2, eerste lid, is aangewezen om namens Onze Minister een bevel of bevelen te geven, moet voorzien zijn van een algemene of bijzondere schriftelijke machtiging, waaruit blijkt gedurende welke termijn de lasthebber daartoe bevoegd is.

2. De eis, in het vorige lid gesteld, geldt niet in spoedeisende gevallen, mits de beschikking, waarbij personen zijn aangewezen, die bevoegd zijn namens een Onzer Ministers te gelasten, in de *Nederlandse Staatscourant* geplaatst of door middel van de radio-omroep bekend gemaakt is.

Artikel 5

1. Indien ingevolge een bevel de rechthebbenden schade lijden, worden zij ten laste van het Rijk schadeloos gesteld overeenkomstig door Ons bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen.

2. De bedragen der schadeloosstellingen worden, zo mogelijk, door of namens Onze Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven, en de in het vorig lid genoemde rechthebbenden in onderling overleg vastgesteld.

3. Aan de rechthebbende, met wie ten aanzien van de schadeloosstelling overeenstemming wordt bereikt, wordt deze terstond tegen kwitantie uitbetaald. Kan de schadeloosstelling niet terstond worden uitbetaald, dan wordt aan de rechthebbende een door hem en door of namens Onze Minister ondertekend bewijs afgegeven, vermeldende:

- a. Onze Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven;
- b. de naam, de voornaam, de hoedanigheid en de woonplaats van de rechthebbende;
- c. een omschrijving van het in het bevel begrepen goed, alsmede van de strekking van het bevel;
- d. het overeengekomen bedrag der schadeloosstelling;
- e. degene, die het bedrag der schadeloosstelling zal uitbetalen.

Artikel 6

1. Aan een rechthebbende, met wie ten aanzien van de schadeloosstelling, geen overeenstemming wordt bereikt, wordt een door of namens Onze Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven, gedagtekend en ondertekend bewijs verstrekt, hetwelk de bedragen vermeldt, die als schadeloosstelling zijn aangeboden, onderscheidenlijk verlangd.

2. De schadeloosstelling wordt alsdan in hoogste ressort vastgesteld door commissiën, welke daartoe door Ons worden ingesteld.

3. De rechthebbende dient bij ongezegeld verzoekschrift zijn vordering tot het bedrag, waarop hij meent recht te hebben, binnen twee maanden, na verzending van het in het eerste lid vermelde bewijs, bij de bevoegde commissie in. Indien de rechthebbende niet binnen deze termijn een verzoekschrift heeft ingediend, kan Onze Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven, een verzoekschrift tot vaststelling van de schadeloosstelling in hoogste ressort bij de bevoegde commissie indienen.

4. Wij stellen bij algemene maatregel van bestuur regelen vast over de samenstelling, benoeming, werkwijze en bevoegdheid der commissiën.

5. De overeenkomstig het tweede lid vastgestelde schadeloosstelling wordt terstond betaalbaar gesteld.

Artikel 7

1. Ieder van Onze Ministers kan, bij in de *Nederlandse Staatscourant* bekendgemaakte beschikking, personen aanwijzen, die toezicht houden op de nakoming van het bij of krachtens artikel 2 bepaalde.

2. Deze personen kunnen te allen tijde inzage vorderen van alle bescheiden, waarvan zij voor een goede vervulling van hun taak inzage nodig oordelen; zij, die uit hoofde van hun stand, beroep of ambt tot geheimhouding zijn verplicht, kunnen de inzage weigeren van de bescheiden, tot welke hun plicht tot geheimhouding zich uitstrekt.

3. De personen, bedoeld in het eerste lid, hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, voor zover zij betreding daarvan voor een goede vervulling van hun taak nodig oordelen. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.

4. Is een zodanige plaats een woning, dan treden de krachtens het eerste lid aangewezen personen tegen de wil van de bewoner niet binnen, dan voorzien van een bijzondere schriftelijke last van een van Onze Ministers. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, hetwelk binnen tweemaal vier en twintig uren wordt ingeleverd bij degene, die de last verstrekte, en in afschrift medegedeeld aan degene, wiens woning is binnentreden.

5. De personen, bedoeld in het eerste lid, kunnen zich bij het betreden door andere personen doen vergezellen. In het geval, bedoeld in het vorige lid, wordt hiervan melding gemaakt in het proces-verbaal.

6. De personen, bedoeld in het eerste en vijfde lid, zijn verplicht een geheim te bewaren, hetwelk hun bij de vervulling van hun taak is bekend geworden.

Artikel 8

1. Onze Minister, die een bevel heeft gegeven of doen geven, kan op kosten van de overtreder doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand doen herstellen, zonodig met gebruikmaking van alle de overtreder ten dienste staande goederen, productiemiddelen, bedrijfsinstallaties en -benodigdheden en vervoermiddelen, hetgeen in strijd met een bevel is of wordt verricht of nagelaten. Spoedeisende gevallen uitgezonderd, wordt van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt, dan nadat de belanghebbende schriftelijk is gewaarschuwd.

2. Het personeel van de overtreder is verplicht de diensten te verrichten, welke tot dat doel worden gevorderd door degene, die met de hiervoor genoemde werkzaamheden belast is.

3. Onze Minister kan bij dwangbevel, medebrengende het recht om de goederen van de schuldenaar zonder vonnis aan te tasten, de ingevolge het eerste lid verschuldigde kosten invorderen.

4. Het dwangbevel wordt op kosten van de schuldenaar bij deurwaardersexploit betekend en tenuitvoergelegd op de wijze, bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van vonnissen en authentieke akten voorgeschreven.

5. Binnen 30 dagen na de verzending staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van Onze Minister. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging.

Artikel 9

1. Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar of geldboete van ten hoogste honderdduizend gulden wordt gestraft hij die opzettelijk:

- a. overtreedt een bevel, als bedoeld in artikel 2;
- b. overtreedt artikel 2, vierde lid;
- c. verhindert of belemmert de nakoming van een bevel, als bedoeld in artikel 2 of een maatregel, als bedoeld in artikel 8, eerste lid;
- d. niet verleent een krachtens artikel 8, tweede lid, van hem gevorderde dienst.

2. Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste tien duizend gulden wordt gestraft hij, aan wiens schuld te wijten is:

- a. overtreding van een bevel, als bedoeld in artikel 2;
- b. overtreding van artikel 2, vierde lid;
- c. het verhinderen of belemmeren van de nakoming van een bevel als bedoeld in artikel 2, of van een maatregel, als bedoeld in artikel 8, eerste lid;
- d. het niet verlenen van een krachtens artikel 8, tweede lid, van hem gevorderde dienst.

3. Deze feiten zijn misdrijven.

Artikel 10

Indien een feit, strafbaar gesteld in artikel 9, wordt begaan door of vanwege een rechtspersoon, wordt de strafvervolgung ingesteld en de straf uitgesproken tegen hem, die tot het feit opdracht gaf of die de feitelijke leiding had bij het verboden handelen of nalaten.

Artikel 11

1. Met het opsporen van de feiten, strafbaar gesteld in artikel 9, zijn behalve de ambtenaren, aangewezen bij artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, belast de door of vanwege een van Onze Ministers daartoe aangewezen personen.

2. Ten aanzien van de opsporingsambtenaren is het bepaalde in artikel 7, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12

1. De opsporingsambtenaren, bedoeld in het vorige artikel, hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, voorzover zij betreding daarvan voor een goede vervulling van hun taak nodig oordelen. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.

2. Is een zodanige plaats een woning, dan treden zij tegen de wil van de bewoner niet binnen, dan vergezeld van een hulpofficier van justitie, dan wel voorzien van een algemene of bijzondere schriftelijke last van de procureur-generaal bij het gerechtshof of van de officier van justitie of van een bijzondere schriftelijke last van een hulpofficier van justitie. Van dit binnentreden wordt proces-verbaal opgemaakt, hetwelk binnen tweemaal vier en twintig uren wordt ingeleverd bij degene, die de last verstrekte, en in afschrift medegedeeld aan degene, wiens woning is binnentreden.

3. Ten aanzien van de opsporingsambtenaren, bedoeld in het vorige artikel en de personen bedoeld in de vorige leden is het bepaalde in artikel 7, vijfde en zesde lid, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13

1. Hij die opzettelijk de in artikel 7, zesde lid, en in artikel 12, derde lid, opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

2. Hij aan wiens schuld schending van de geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

3. Geen vervolging wordt ingesteld dan op klacht van hem, te wiens aanzien de geheimhouding geschonden is.

4. Deze feiten zijn misdrijven.

Artikel 14

De maatregelen, krachtens deze wet genomen, blijven zonder gevolg, voorzover zij onverenigbaar zijn met maatregelen, ten behoeve van de militaire verdediging genomen krachtens:

- de Wet van 14 September 1866, *Stb.* 138 (Inkwartieringswet);
- de Wet van 23 Mei 1899, *Stb.* 128 (Wet op de staat van oorlog en de staat van beleg);
- de Wet van 15 April 1896, *Stb.* 71 (Wet militaire inundatiën);
- de Wet van 12 December 1853, *Stb.* 128 (Kringenwet);
- de Onteigeningswet;
- de Telegraaf- en Telefoonwet 1904, *Stb.* 7;
- de Luchtvaartwet;
- de Spoorwegwet;
- de Belemmeringenwet Landsverdediging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,

De Minister van Binnenlandse Zaken,

De Minister zonder Portefeuille,

De Minister van Economische Zaken,

2419 34

VERSLAG

De Commissie van Rapporteurs heeft het overleg met de Regering, waarvan zij in haar mededeling (Stuk no. 25) gewaagde, op Donderdag 8 en Vrijdag 9 Mei voortgezet. Behalve de vice-Minister-President, Minister zonder Portefeuille, nam ook de Minister van Oorlog aan het overleg deel.

De commissie kan thans verklaren, dat zij een voldoende beeld heeft verkregen van de verdediging der bevolking in ruime zin; door het overleg met de Minister van Oorlog heeft zij eveneens inzicht verkregen in het verband, dat er bestaat tussen de burgerlijke verdediging in ruime zin, waarvan de in deze wetsontwerpen geregelde materie een deel uitmaakt, en de nationale verdediging. Het is haar gebleken, dat de actieve en de passieve verdediging in bevredigende mate zijn gecoördineerd en dat de uitvoerende organen van de nationale verdediging, voor wat de militaire zowel als voor wat de civiele sector betreft, nauw samenwerken. Met instemming stelt de commissie vast, dat er tussen de Minister van Oorlog en zijn voor het beleid in zake de bescherming van de bevolking verantwoordelijke ambtgenoot op geen enkel gebied verschil van mening bestaat. Met erkenning nam de commissie voorts kennis van de bereidverklaring van de Minister van Oorlog om desverlangd in de in te stellen vaste commissie van overleg betreffende de in deze wetsontwerpen behandelde materie te verschijnen tot het verstrekken van inlichtingen.

Het nader gepleegde overleg betrof voorts in hoofdzaak de navolgende punten.